

Lausunto

Asia: VN/27681/2025

Lausuntopyyntö sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain kehittämistarpeiden arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne arviomuistion luvusta 5 (Valvontalain 1 luku Yleiset säännökset)

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry kannattaa esitystä valvontalain 28 §:n ulottamisesta koskemaan myös henkilöstöä vuokraavia yrityksiä saman lain 2 §:n mukaisesti. Tämä on olennaista asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta, sillä rikosrekisterin tarkastaminen on tärkeää kaikkien ikääntyneiden parissa asiakastyötä tekevien osalta. Näin huolehditaan myös luotettavasta henkilöstön saatavuudesta, kun henkilöstöresursseissa ei ole työhön soveltumattomia henkilöitä.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 6 (Valvontalain 2 luku Palveluntuottajaa ja toimintaa koskevat edellytykset)

EETU ry kantaa huolta hoivatyön työvoiman saatavuudesta. Olennaista on, että henkilökunnan koulutustason vaatimukset eri tehtäviin ovat tehtävän kannalta tarkoituksenmukaiset, eivätkä uhkaa henkilöstön saatavuutta. Digitaaliset apuvälineet voivat helpottaa hoivatyön arkea, mutta eivät korvata inhimillistä kohtaamista.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 7 (Valvontalain 3 luku Palveluntuottajien ja palveluyksiköiden rekisteröinti)

Mahdollisimman monta palveluntuottajaa ja palveluyksikköä tulee saada rekisteröidyksi, jotta vältetään rekisteröinnin ulkopuolella tapahtuva toiminta ja tiedetään, ketkä kussakin yksikössä ovat toiminnasta vastuussa. Ongelmana on rekisteröintiin ja valvontaan kuluvat resurssien riittävyys, joka voi jättää tukipalveluita harmaalle alueelle. Tämän seurauksena voi olla hoivan laadun kärsiminen.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 8 (Valvontalain 4 luku Omavalvonta)

EETU ry:n näkemyksen mukaan omavalvonnassa tulisi pyrkiä nykyistä yhtenäisempään malliin. Luvussa mainitut omavalvonnan mallit Valviralta sekä Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskukselta ovat hyvä esimerkki, mutta asian suhteen tulee pyrkiä tilanteeseen, jossa alueellisesti ei ole merkittäviä eroja omavalvontasuunnitelman sisällön, laajuuden ja seurannan suhteen. Hyväksyttäviä eroja johtuen esimerkiksi toimintayksikön koosta tulee väistämättä ilmenemään, mutta omavalvonnassa ei saisi ilmetä näennäisen satunnaisia eroja eri hyvinvointialueiden ja toimintayksiköiden välillä.

Nykymallinen omavalvonta vie lisäksi hoitotyöltä resursseja eikä sen kautta kerätty tieto ole tarpeeksi luotettavaa ja yhteismitallista. THL:n raporttipohjan mittaristo on turhan laaja ja osittain tulkinnanvarainen. On inhimillistä koettaa sovittaa valvontaa vallitseviin olosuhteisiin. Oman organisaation taloudellisten rajoitteiden tiedostaminen voi muokata tuloksia tilanteeseen sopivammiksi tai esittää asioiden laittaa todellisuutta kauniimpana. Korjaustoimenpiteet vaativat usein lisäresursseja, jotka jo etukäteen tiedetään vaikeasti toteutettaviksi. Valvonta pitäisi voida järjestää järkevämmiin, tehokkaampiin, luotettavampiin ja vaikuttavampiin. Ehdotammekin THL:n raporttipohjan mittariston keventämistä ja priorisoimista.

EETU ry korostaa myös, että pelkkä omavalvonta ei riitä hoivan laadun takeeksi. Sen lisäksi tarvitaan ennalta ilmoittamattomia toisen tahon toteuttamia pistokokeita.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 9 (Valvontalain 5 luku Viranomaisvalvonta)

Omavalvonnan lisäksi hoidon laadun varmistamiseksi tarvitaan pistokokeita. Niiden tulee olla ennalta ilmoittamattomia, toisen tahon kuin hoidon järjestäjän toteuttamia ja kansallisesti valvottuja.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 10 (Valvontalain 7 luku Erinäiset säännökset)

-

Kommenttinne arviomuistion luvusta 11 (Valvontalain 8 luku Voimaantulo)

-

Kommenttinne arviomuistion luvusta 12 (Erinäiset kysymykset)

-

Muut kommenttinne arviomuistiosta

Arviomuistio valaisee kattavasti valvontalain ajankohtaisia ongelmia. Muistiossa todetaan, että kaikkia näitä ei tarvitse korjata lainsäädännöllä. On kuitenkin keskeistä huomioida hoidon digitalisaation myötä tulevat uudet sisällöt ja lisääntyvien alitoimittajien aiheuttama valvonnan tarve.

Tiivistäen toteamme, että:

- lain tulkinnanvaraisuutta pitää vähentää
- THL:n raportointipohjaa tulee selkeyttää
- omavalvonnan ohjausta pitää kehittää, sen lisäksi toteuttaa pistokokeita

- tietoa tulee kerätä lomakkein myös hoitoyksiköiden asukkailta, lähiomaisilta ja henkilökunnalta (anonyymi ja kansallinen toteutus luotettavuuden lisäämiseksi)
- henkilökunnan koulutusvaatimuksia tulee porrastaa tehtävien mukaan
- keinoälyn ja digitaalisten apuvälineiden kehittäminen hoivan tueksi vaatii pitkäjänteisyyttä ja resursseja

Kallinen Aaron
Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry – Pensionärsförbundens
intresseorganisation PIO rf